

Állami ménetelepek.

Les haras de l'Etat hongrois.

Résumé. En 1927, toutes les sections de haras d'Etat ayant été transformées en haras autonomes, le nombre des haras s'est élevé de 3 à 10, et celui des stations d'étalon a augmenté de 102 à 371. Ces mesures permettent, sur tout le territoire de la Hongrie, aux éleveurs de chevaux d'avoir facilement de bons étalons.

*

Hazánk mai területén az 1926. évig csak három ménetelep működött és pedig Székesfehérváron, Nagykőrösön és Debrecenben. A ménetelepek az 1927. év folyamán átszerveztettek olyképen, hogy az eddigi méneteleposztályok ménetelepekké alakították át. Az átszervezés folytán a ménetelepek száma tízre emelkedett, úgyhogy az említett városokon kívül most már Baján, Békéscsabán, Hódmezővásárhelyen, Jászberényben, Komáromújvárosban és Nagykanizsán is van ménetelep. Ezenfelül az eperjesi méneteleposztály, szintén már mint ménetelep, ideiglenesen Debrecenben talált elhelyezést, ott tehát most tulajdonképen két ménetelep is működik. Az eperjesi telep azonban rövidesen máshol fog végleges otthont találni.

Az átszervezéssel kapcsolatban a ménállomások száma is erősen megnövekedett, amennyiben az 1926. évi 102 ménállomással szemben 1927-ben

már 371 állomás állott a lótenyésztés szolgálatában. A ménállomások száma az utolsó esztendőben nem kevesebb, mint 263·7%-kal gyarapodott, ami mindenesetre örvendetesnek mondható, mert most már az ország egész területe behálózott állomásokkal s így a lótenyésztéssel foglalkozó gazdák a ménetelepek saját nevelésű és vásárolt, kiváló fajtájú és minőségű méneihez könnyebben hozzá tudnak jutni, mint az átszervezés előtt. A lótenyésztés ügye tehát az átszervezéssel sokat nyert, mert a ménetelepek főfeladatukat, vagyis az országnak jó minőségű egészséges tenyészménnekkel való ellátását, most teljesebb mértékben tudják megoldani, mint annakelőtte.

A ménetelepek ménállományát az állomásokon levő, ú. n. állomási mének és a gazdáknál elhelyezett, ú. n. bérmenek alkotják. Az állomási mének száma, a ménállomások számának növekedésével az utóbbi években állandóan emelkedett, ugyanakkor viszont a bérmenek száma folytonosan csökkent. Az átszervezés folytán ezután ez az emelkedés, illetve hanyatlás még nagyobb méretekben következett be. Az 1926. évben a ménetelepek ménállományának az állomási mének csak 39·1%-át, a bérmenek pedig 60·9%-át tették ki; az átszervezés után a méneknek

Az állami ménetelepek ménállománya.

Effectif d'étalons des haras d'Etat.

É v ; a ménetelep székhelye Année, sièges de haras	Ménállomány Effectif			Ménállomány a mének fajtája szerint Effectif d'étalons suivant la race																			
	A ménállomások száma Nombre des stations d'étalons	Ménállomány Effectif		Állomási mének száma Nombre des étalons de station									Bérmenek száma Nombre des étalons à louer										
		állomási mén d'étalons de station	bérmen d'étalons à louer	Összesen — Total	angol anglais			arab arabes			angol-arab anglo-arabes	Nonius	Gidrán — Gidran	lipicai — de Lipitza	angol anglais		arab arabes		angol-arab anglo-arabes	Nonius	Gidrán — Gidran	lipicai — de Lipitza	hidegvérű sang froid
					teliver pur sang	félvér demi-sang	teliver pur sang	félvér demi-sang	angol-arab anglo-arabes	teliver pur sang					félvér demi-sang	angol-arab anglo-arabes	Nonius	Gidrán — Gidran					
1926	102	470	732	1.202	15	269	1	27	10	116	13	19	26	332	4	52	13	180	18	64	43		
1927	371	845	449	1.294	23	439	6	53	26	241	20	37	21	168	1	34	8	132	9	53	23		
Ebből: — Dont à																							
Baja	19	63	50	113	3	32	—	2	2	23	1	—	5	15	1	10	2	15	—	2	—		
Békéscsaba	43	111	22	133	1	26	1	4	4	75	—	—	—	13	—	2	—	6	1	—	—		
Debrecen	71	147	52	199	5	52	4	9	6	67	4	—	1	16	—	3	—	28	1	3	—		
Eperjesi ménetelep id. székhelye Debrecen	63	128	33	161	4	82	—	9	6	2	3	22	2	11	—	6	2	3	2	7	—		
Hódmezővásárhely . .	15	70	9	79	—	33	—	7	—	27	3	—	—	2	—	1	1	2	—	—	—		
Jászberény	24	131	43	174	2	109	—	8	4	—	4	4	1	17	—	1	1	3	1	19	—		
Komáromújváros . .	37	25	8	83	—	9	—	2	2	12	—	—	1	17	—	6	2	25	—	2	5		
Nagykanizsa	9	27	83	110	5	1	2	17	—	17	—	2	4	21	—	1	—	29	—	10	18		
Nagykőrös	14	64	51	115	2	50	—	7	2	1	2	—	1	36	—	3	—	6	1	4	—		
Székesfehérvár . . .	76	79	48	127	6	41	—	3	—	17	3	9	3	20	—	1	—	15	3	6	—		

már 65·3%-a állomásokon talált elhelyezett és csak 34·7% volt bérmen. Az állomási ménék száma ugyanis az 1926. évi 470-ről, 1927-ben 845-re emelkedett, ugyanazon idő alatt a bérmenek száma 752-ről 449-re csökkent. Az állomási méneknél az emelkedés 79·8%-ot, a bérmeneknél pedig a csökkenés 38·7%-ot tett ki. Az állomási ménék számának emelkedése tehát nagyobb arányban következett be, mint a bérmenek számának csökkenése, mert az állomási ménék száma nemcsak a gazdák-nál levő ménállomány egy (283 főnyi) részének az állomásokra való beutalása útján gyarapodott, hanem a nevelés és vásárlás következtében 92 db. új ménnel is szaporodott. Legnagyobb a ménállomány a debreceni (199 db.) és a jászberényi (174 db.) ménletelepen, legkevesebb viszont a hódmezővásárhelyi (79 db.) és a komáromújvárosi (83 db.) ménletelepen.

Az állomási méneknek 51·9%-a angol félvér, 28·5%-a Nonius, 6·3%-a arab félvér, 4·4%-a lipicai. Az angol és arab felvérek, az angol-arabs és Gidrán fajta ménék az állomási apaállatoknak együttvéve is csak 8·9%-át alkották. A bérmenek között szintén az angol félvérek és a Nonius fajták vannak legjobban képviselve; az előbbieket 37·4%-át, az utó-

biaik pedig 29·4% tették a bérmenek létszámának. A többi fajták közül a lipicaiak 11·8%-ot, az arab félvérek 7·6%-ot, az eddig nem említett fajták pedig együttvéve 13·8%-ot foglalnak el. Érdekes jelenség, hogy a lipicai ménék aránya a bérmenek között (11·8%) jóval nagyobb, mint az állomási ménék között (4·4%). Említést érdemel még az is, hogy két dunántúli ménletelepen, nevezetesen Komáromújvárosban és Nagykanizsán hidegvérű lovak is szerepelnek a bérmenek között, jelölve annak, hogy a Stájerországgal szomszédos dunántúli törvényhatóságokban a nehezebb fajta, hidegvérű igáslovak is kedveltek és e miatt elég elterjedtek.

Az ország lóállománya az utolsó békeévek hazánk mai területére átszámított létszámát 1927-ben már meghaladta s minőség tekintetében sem lehet panasz. A ménleteleknek ebben bizonyára jelentős részük van, így tehát hivatásuknak eddig is teljes mértékben megfeleltek. Az átszervezés s különösen a ménállomások szaporítása pedig biztosíték arra nézve, hogy lótenyésztésünk színvonalának emelését célzó folyamat nem állott meg, úgyhogy a lótenyésztés terén még további fejlődésre számíthatunk.

Sz. Z. dr.

A kultúrmérnöki hivatalok talajjavítási munkálatai.

Les travaux d'amélioration de sol effectués en Hongrie.

Résumé. Tandis qu'en 1916—1920, les travaux effectués pour l'amélioration du sol en Hongrie n'ont représenté que 9% des travaux faits dans la moyenne de la période 1911—1915, ce nombre proportionnel s'est élevé considérablement (à 44·1%) en 1927. La plupart des travaux (98·4%) consistait en dessèchement; le drainage y figurait pour 0·2%; l'introduction de l'irrigation pour 1·4%.

La quantité de terre mobilisée au cours de ces travaux ayant été supérieure de 16·8% à la moyenne correspondante des années 1911—1915 (Hongrie ancienne), on constate, à cet égard aussi, un progrès très favorable.

*

A mezőgazdasági termelés eredményességének fokozása szempontjából rendkívül nagyjelentőségű talajjavítási munkálatokra vonatkozó adatok közül csak a m. kir. kultúrmérnöki hivatalok munkásságát bemutató adatok állanak rendelkezésünkre, a magángazdaságok ily irányú tevékenységére vonatkozólag nem vagyunk tájékoztatva. Tekintetbe kell azonban vennünk azt a körülményt, hogy hazánk mai területén végrehajtott talajjavítási munkálatok majdnem teljesen a kultúrmérnöki hivatalok munkásságának eredményei,

a bemutatandó adatok tehát mondhatni teljes mértékben tájékoztatnak a helyzetről.

